

Szász Károly (1829–1905)

Író, műfordító, bölcsészdoktor, református püspök, a MTA tagja, másodelnöke, a Kisfaludy Társaság alelnöke. Apja matematikus, az erdélyi reformkori ellenzék kimagasló vezére és a nagyenyedi főiskola híres tanára volt. A fiú is Nagyenyeden született és itt végezte a gimnáziumot. 1845-től Kolozsvárott tanult, majd a pesti egyetemen matematikai tanulmányokat folytatott. A vallás- és közoktatási minisztériumot 1848/49-ben államtitkárként hónapokig vezető édesapja mellett dolgozott a minisztériumban, majd utászként 20 évesen a hadnagysáig vitte a honvédseregben. Két évig a mennyiségtan tanáraként tagja volt az 1850-es években a nagykőrösi gimnázium híres nevelőtestületének, ahol Arany volt a magyartanár, és akinek jó barátja lett. Tanított Kecskeméten is (szintén mennyiségtan), majd református lelkész volt 1854-től Kézdivásárhelyen, 1857-ben pedig Kunszentmiklóson. 1858-ban az Akadémia levelező tagja lett. (1869-től rendes tag, 1878-tól igazgatósági tag.) 1863-tól Szabadszálláson lelkész, 1865-ben pedig a fülöpszállási kerület országgyűlési képviselője lett. A kiegyezés után különböző magas tisztségeket töltött be: 1867-ben minisztériumi osztálytanácsos, majd Trefort minisztersége idején miniszteri tanácsos volt, 1884-től két évtizeden át a dunamelléki egyházkerület református püspöke lett. A budapesti egyetemen 1882-ben bölcsészdoktor, majd magántanár lett. 1892 és 1895 között az Akadémia másodelnöke, de volt a Kisfaludy Társaság alelnöke is. Munkabírása, termékenysége páratlan, csak Jókaiéval és Szigligetiével mérhető össze. Valamennyi műnemben kísérletezett; állandó résztvevője volt az Akadémia és az irodalmi társaságok pályázatainak. Emellett – mint láthattuk – matematikával és történelemmel is foglalkozott, utóbbiból sikeres tankönyvet írt. Budapesten hunyt el.

Munkái:

- *Magyarország története rövid vonásokban középtanodák számára. Pest, 1861., 1865. (2., bővített és javított kiadás) 1891. (3. kiadás)*

Irodalom:

- *Novák Sándor: Szász Károly élete és művei. Mezőkövesd, 1904.*
- *Szász Károly. Irodalomtörténeti Közlemények, 1905. 4. sz. 385-387. l.*
- *Vargha Gyula: Szász Károly: elnöki megnyitó beszéd a Kisfaludy-társaság február 10-én tartott közülésén, mely Szász Károly emlékét ünnepelte. Budapesti Szemle, 1929. 616. sz. 465-471. l.*

<http://admin.freeblog.hu/system/thumbnail?url=http%3a%2f%2fcsicsada.freeblog.hu%2ffiles%2fSz%c3%a1sz+K%c3%a1roly+epa.oszk.jpg>